

TVIRTINU

Akcinės bendrovės „Via Lietuva“
generalinis direktorius Marius Švaikauskas
2024-08-27

Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo išvada

2024-08-27 Nr. 6-3372

(data)

Vilnius

(Vieta)

1. Viešojo sektoriaus subjektas, kuriame atliktas KPT nustatymas (veiklos sritis (-ys), kurioje (-iose) buvo atliekamas korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas, jos (-ų) trumpas aprašymas).	Akcinės bendrovės „Via Lietuva“ (toliau – Bendrovė) užsakymu atliktų statybos darbų perdavimas statytojui (užsakovui) (Bendrovei). Atliktų statybos darbų perdavimo statytojui (užsakovui) procedūra – tai procedūra, kurios metu rangovas perduoda, o statytojas (užsakovas) įvertina pagal rangos pirkimo sutartyje (sutarties sąlygose), projekte ir normatyviniuose statybos techniniuose dokumentuose nustatytus reikalavimus, priima atliktus statybos darbus ir pasirašo atliktų statybos darbų perdavimo statytojui (užsakovui) aktą arba nepriimtų statybos darbų aktą. Procedūros atlikimą Bendrovėje reglamentuoja Atliktų statybos darbų perdavimo statytojui (užsakovui) darbo reglamentas, patvirtintas Bendrovės vadovo 2022 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. VE-246 (toliau – Reglamentas).
2. Asmenys (subjektai), atlikę viešojo sektoriaus subjekto KPT nustatymą	Bendrovės Veiklos atsparumo ir rizikų valdymo skyriaus antikorporcinės aplinkos valdymo vadovas.
3. Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo pradžios ir pabaigos laikas. Analizuotas laikotarpis.	KPT nustatymo: 2024-07-10 – 2024-08-09. Analizuotas laikotarpis: 2023 – 2024 metai.
4. Nustatytos rizikos, jų lygiai, suskirstymas pagal svarbą	

POVEIKIS	Katastrofinis	5	10	R₁ 15	20	25
	Kritinis	4	8	12	16	20
	Pastebimas	3	6	9	12	15
	Žemas	2	4	6	8	10
	Nereikšmingas	1	2	3	4	5
		Labai žema	Žema	Vidutinė	Aukšta	Labai aukšta
TIKIMYBĖ						
4.1. Raudonas rizikingumo lygis (žemėjančia tvarka nuo didžiausio balo)	-					
4.2. Geltonas rizikingumo lygis (žemėjančia tvarka nuo didžiausio balo)	<i>R₁ – netinkamai atliktų statybos darbų priėmimas iš rangovų.</i> <i>P – 5 (katastrofinis), vertinimo požymiai, situacija: kompetentingos institucijos buvo pradėjusios ikiteisminį tyrimą dėl Bendrovėje dirbančio (-usio) darbuotojo pagal Lietuvos Respublikos baudiamojo kodekso 229 straipsnį, daroma didelė žala viešojo sektoriaus subjekto reputacijai.</i> <i>T – 3 (vidutinė), vertinimo požymiai, situacija: ne daugiau kaip 1 atvejis per metus subjektuose, kuriuose dirba nuo 101 iki 500 darbuotojų¹.</i>					
4.3. Žalias rizikingumo lygis (žemėjančia tvarka nuo didžiausio balo)	-					
Kita informacija						
5. Pasiūlymai dėl nustatytų rizikų mažinimo priemonių taikymo	<i>Pateikti šios išvados priede.</i>					
6. Kitos pastabos	-					
7. Priedai	Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo išvados priedas Nr. 1					
Išvadą parengęs asmuo: (Vardas ir pavardė, pareigos)	Bendrovės Veiklos atsparumo ir rizikų valdymo skyriaus antikorupcinės aplinkos valdymo vadovas					

¹ Panevėžio apygardos teismo 2023 m. rugpjūčio 30 d. nuosprendis.

Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo išvados priedas Nr.1	
1. Rizika (pavadinimas, lygis)	<i>Netinkamai atliktų statybos darbų priėmimas iš rangovų</i> Geltonas rizikingumo lygis <i>T – 3 (vidutinė) x P – 5 (katastrofinis)</i>
2. Veiklos sritis (-ys) ir viešojo sektoriaus subjekto administracijos padalinys (-iai), kuriame (-iuose) ji nustatyta.	<u>Infrastruktūros palaikymas ir vystymas;</u> Bendrovės Infrastruktūros palaikymo ir vystymo grupės Infrastruktūros priežiūros skyriaus Kelių darbų įgyvendinimo priežiūros komanda (toliau – Bendrovės Kelių darbų įgyvendinimo priežiūros komanda)
3. Esama padėtis (situacijos aprašymas):	Bendrovės užsakymu atliktų statybos darbų priėmimą vykdo Bendrovės Kelių darbų įgyvendinimo priežiūros komandos darbuotojai, dalyvaudami Atliktų statybos darbų perdavimo statytojui (užsakovui) komisijos veikloje. Šiuo metu Kelių darbų įgyvendinimo priežiūros komandoje dirba 14 darbuotojų, įskaitant komandos vadovą, kurių darbas organizuojamas teritoriniu principu. Nuotoliu komisijos darbas nevyksta, visi privalomi veiksmai atliekami atliktų darbų vietoje, įskaitant dokumentų patikrinimus.
4. Nustatyti korupcijos rizikos veiksniai:	
1. <u>Reglamente netinkamai atribotos esminio ir neesminio trūkumo (defekto) sąvokos, kas suteikia galimybes darbus iš rangovų priimantiems Bendrovės darbuotojams jas interpretuoti savo nuožiūra:</u> Esminis trūkumas (defektas) – tai objekto ar bet kurios jo dalies, statybos darbų, ar bet kurio pagal rangos pirkimo sutartį rangovo atlikto darbo, pateikto dokumento ir (ar) paslaugos neatitikimas rangos pirkimo sutartyje (sutarties sąlygose), projekte ir normatyviniuose statybos techniniuose dokumentuose nustatytiems reikalavimams, esminiams statinių reikalavimams, arba kelia grėsmę asmenų ar turto saugumui. Neesminis trūkumas – tai objekto ar bet kurios jo dalies, statybos darbų, ar bet kurio pagal rangos pirkimo sutartį rangovo atlikto darbo, pateikto dokumento ar paslaugos nereikšmingas trūkumas, kuris neatitinka esminio trūkumo (defekto) sąvokos, ir kurį rangovas įsipareigoja pašalinti per atliktų statybos darbų perdavimo statytojui (užsakovui) akte nurodytą terminą. Loginė-lingvistinė minėtos nuostatos konstrukcija suponuoja, kad neesminiu trūkumu defektas būtų pripažintas, jei darbus priimančios darbuotojo subjektyvia nuomone jis būtų laikytinas nereikšmingu („neesminis trūkumas yra nereikšmingas trūkumas“). Kas yra nereikšmingas trūkumas nėra nustatyta nei vidaus, nei išorės teisės aktuose. Pažymėtina, kad ankstesnėje Atliktų statybos darbų perdavimo statytojui (užsakovui) komisijos darbo reglamento redakcijoje² esminis trūkumas (defektas) buvo apibrėžtas kaip: Objekto ar bet kurios jo dalies, statybos darbų ar bet kurio pagal pirkimo sutartį rangovo atlikto darbo, pateikto dokumento ar paslaugos neatitikimas normatyvinių statybos techninių dokumentų, esminių statinių reikalavimų, projekto sprendinių ir (arba) pirkimo sutarties sąlygų, dėl kurių objektas ar jo dalis negali būti naudojami pagal paskirtį arba jų naudojimas pasunkėja ar pabrangsta, arba kelia grėsmę asmenų ar turto saugumui. 2. <u>Reglamente nenustatytas terminas, duodamas neesminiams trūkumams pašalinti (jo minimali – maksimali galima trukmė), kas suteikia plačią diskreciją darbus priimantiems Bendrovės darbuotojams ji nustatyti savo nuožiūra (ne vienu ar kitu rangovų atžvilgiu).</u> Terminas parenkamas pagal metų laiką, vyraujančias meteorologines sąlygas, technologinius ypatumus ir darbams reikalingų medžiagų tiekimo terminus.	

² LAKD 2021-10-29 įsakymas Nr. VE-201

3. Reglamentas be papildomo informavimo el. paštu nenumato jokių kitų papildomų priemonių taikymo rangovams, per nustatytą terminą nepašalinusiems neesminių trūkumų.

24 veiksmas

Kelių statybos priežiūros vadovas įvertinęs, kad neesminiai trūkumai nepašalinti apie tai el. paštu informuoja rangovą. Toliau vėl vykdomas 21 veiksmas.

21 veiksmas

Tais atvejais, kai komisijos apžiūros metu buvo rasti neesminiai trūkumai, rangovas iki 8 priedo 13 punkte nustatyto termino ištaiso neesminius trūkumus.

Toliau vyksta 24 veiksmas.

Šios pastabos kontekste svarbu paminėti, kad ankstesnės Atliktų statybos darbų perdavimo statytojui (užsakovui) komisijos darbo reglamento redakcijos 36 p. buvo nustatyta, kad, jei neesminiai trūkumai vėl neištaisomi ar ištaisomi netinkamai, šie neatitikimai traktuojami kaip esminiai trūkumai (defektai) ir Bendrovė inicijuoja Atliktų statybos darbų perdavimo statytojui (užsakovui) akto panaikinimą su visa pirkimo sutarties sąlygose nustatyta rangovo atsakomybe.

4. Dėl Atliktų statybos darbų perdavimo statytojui (užsakovui) komisijos (toliau – Komisija) sudarymo ir darbo organizavimo:

4.1. Komisijos minimalus narių skaičius ir sprendimo priėmimo tvarka sudaro sąlygas visus sprendimus priimti Komisijos pirmininkui vienasmeniškai.

Komisija sudaroma ne mažiau kaip iš 2 narių, kurie tam tikrais atvejais (pvz., kai komisija vyksta komandos vadovo priežiūroje teritorijoje ir nariu dalyvauja gretimos teritorijos kelių statybos priežiūros vadovas) gali būti susiję tiesioginio pavaldumo santykiais. Analizuojamuoju laikotarpiu Bendrovėje buvo sudarytos komisijos iš 2 narių (įskaitant Komisijos pirmininką). Komisijos sprendimas priimamas paprasta procedūroje dalyvaujančių komisijos narių balsų dauguma. Balsams pasiskirstius po lygiai, sprendimą lemia komisijos pirmininko balsas. Komisijos nariui nesutikus su siūlomu sprendimu jis gali raštu pateikti nepritavimo motyvus, kuriuos Komisijos pirmininkas, vadovaudamasis Atliktų statybos darbų perdavimo statytojui (užsakovui) komisijos darbo tvarkos 4.15 papunkčiu, vienasmeniškai gali pripažinti nepagrįstais ir priimti siūlomą sprendimą. Analizuojamuoju laikotarpiu komisijos narių raštiškų nesutikimų su siūlomu sprendimu nebuvo.

Taip pat analizuojamuoju laikotarpiu buvo taikoma praktika, kai neesminių trūkumų pašalinimo tinkamumą vertinimo 1 asmuo (Komisijos pirmininkas).

4.2. Nepakankamai užtikrinamas interesų konfliktų rizikos valdymas.

Pažymėtina, kad Bendrovės Kelių darbų įgyvendinimo priežiūros komandos darbuotojai, išskyrus komandos vadovą, šiuo metu nėra įtraukti į Bendrovės pareigų, kurias einant reikia deklaruoti privačius interesus, sąrašus. Įvertinus jų atliekamų funkcijų pobūdį (pvz., tiesiogiai kontaktuoja su rangovais, dalyvauja Komisijos veikloje) galimos situacijos, kai jiems atsirastų tikslingumas ir poreikis nusišalinti (ar nušalinti juos) nuo funkcijų atlikimo. Papildomai pažymėtina, kad pasitaiko atvejų, kai darbuotojai įsidarbina į Bendrovę iš veiklos partnerių įmonių.

4.3. Visi statybos proceso dalyviai iš anksto, tai yra iki Komisijos darbo pradžios, supažindinami su personaline Komisijos sudėtimi, kas didina neteisėtų susitarimų riziką.

Bendrovės raštas apie sudarytą Komisiją ir jos personalinę sudėtį visuomet siunčiamas visiems statybos proceso dalyviams, nors objektyvaus poreikio statybos proceso dalyviams žinoti Komisijos personalinę sudėtį nėra.

4.4 Komisijos pirmininkai skiriami teritoriniu principu ir nėra rotuojami.

Darbo organizavimas teritoriniu principu, tiesioginis kontaktas su rangovais gali sąlygoti neformaliųjų santykių atsiradimą tarp Komisijos pirmininkų ir pagrindinių toje teritorijoje veikiančių rangovų.

4.5. Nereglamentuotas darbų priėmimo metu Komisijos narių tikrinamų aspektų imties pasirinkimas.

Pagal Atliktų statybos darbų perdavimo statytojui (užsakovui) procedūros darbo vietoje klausimyno 5 p., Komisija **pasirinktina imtimi** vietoje tikrina, ar veikia ir tinkamai pajungti objekte įdiegti elektros įrenginiai (pagal patvirtintą projekcinę dokumentaciją užtikrintas elektros tiekimas ir pan.), ar kontrolinių laboratorinių tyrimų ir bandymų bei matavimų rezultatai atitinka nustatytus reikalavimus, ar tinkamai užpildytas (-i) statybos darbų žurnalas (-ai) ir, ar paruoštas uždaryti (kai statybos darbų žurnalas yra elektroninis), ar techninis ir darbo ar techninis darbo projektas yra su žymomis „Pritariu statyti“ (jei taikoma) ir „Taip pastatyta“, ar yra paslėptų darbų aktai ir žiniaraščiai, ar jie tinkamai įforminti ir patvirtinti, ar yra objekte naudotų medžiagų eksploatacinių savybių deklaracijos ir sertifikatai, kitus (papildomus) klausimus.

Tokiu būdu darbų priėmimo metu privalomų patikrinti aspektų imties pasirinkimas paliekamas Komisijos narių nuožiūrai, kas gali sudaryti sąlygas analizuojamai rizikai pasireikšti.

5. Siūlomos rizikos mažinimo ir nustatytų jos veiksnių pašalinimo priemonės:

Nr.	Priemonės aprašymas	Atsakingas subjektas:	Įvykdymo terminas:

1.	Patikslinti Reglamente nustatytas esminio ir neesminio trūkumo (defekto) sąvokas nustatant aiškų ir nedviprasmišką atribojimą tarp esminio ir neesminio trūkumo (defekto).	Infrastruktūros palaikymo ir vystymo grupės Infrastruktūros priežiūros skyrius	2024-12-31
2.	Reglamente aiškiai nustatyti termino neesminiam trūkumui pašalinti nustatymo ir jo trukmės parinkimo sąlygas ir tvarką.	Infrastruktūros palaikymo ir vystymo grupės Infrastruktūros priežiūros skyrius	2024-12-31
3.	Reglamente nustatyti Bendrovės atliekamus veiksmus, jei neesminis trūkumas nepašalinamas arba netinkamai pašalinamas per nustatytą terminą, nepasiribojant rangovo informavimu el. paštu, ypač, kai neesminis trūkumas nepašalinamas arba netinkamai pašalinamas kelis kartus.	Infrastruktūros palaikymo ir vystymo grupės Infrastruktūros priežiūros skyrius	2024-12-31
4.	Didinti minimalų Komisijos narių skaičių, įtraukiant Projektų valdymo grupės projektų vadovus į Komisijos sudėtį. Infrastruktūros palaikymo ir vystymo grupės ir Infrastruktūros priežiūros skyriaus vadovams taikyti papildomas kontrolės priemonės: pasirinkta imtimi ir atvejais ir (ar) pagal nustatytus kriterijus tikrinti Komisijos atliktą darbą, dalyvauti Komisijos veikloje. Apsvarstyti Bendrovės Kelių darbų įgyvendinimo priežiūros komandos darbuotojų rotacijos galimybes Komisijų veikloje atsisakant teritorinio principo.	Projektų valdymo grupė Infrastruktūros palaikymo ir vystymo grupė Infrastruktūros priežiūros skyrius	2024-12-31
5.	Kreiptis į VTEK dėl Bendrovės Kelių darbų įgyvendinimo priežiūros komandos darbuotojų pareigų įtraukimo į Bendrovės generalinio direktoriaus įsakymu tvirtinamą deklaruojančiųjų sąrašą ir (ar) spręsti klausimą dėl visuotinio vidinio deklaravimo sistemos Bendrovėje įdiegimo.	Veiklos atsparumo ir rizikų valdymo skyrius	2024-12-01
6.	Neteikti informacijos statybos proceso dalyviams apie Komisijos personalinę sudėtį.	Projektų valdymo grupė Infrastruktūros palaikymo ir vystymo grupės Infrastruktūros priežiūros skyrius	2024-12-31
7.	Reglamente aiškiai nustatyti darbų priėmimo metu pagrindinių tikrinamų aspektų imties pasirinkimo kriterijus arba principus.	Infrastruktūros palaikymo ir vystymo grupės Infrastruktūros priežiūros skyrius	2024-12-31
Kitos pastabos:			
1.	Paskelbti šią išvadą Bendrovės interneto svetainės skiltyje „Korupcijos prevencija“		
2.	-		